

INDEX CONCILIORUM

QUÆ IN LIBRIS DE HABITUALI GRATIA ALLEGANTUR.

ARAUSICANUM PRIMUM.

- CAN. IV. Si quis ut a peccato purgemur voluntatem nostram Deum expectare contendit, non autem ut etiam purgari velimus per Sancti Spiritus infusionem, etc., lib. 6, cap. 1, num. 3.
- CAN. XVIII. Debetur merces de bonis operibus si fiant, sed gratia, quæ non debetur, præcedit ut fiant, lib. 12, cap. 1, n. 8, et cap. 7, n. 5, et cap. 30, n. 3.
- CAN. XX. Multa sunt in homine quæ non facit homo, lib. 6, cap. 2, n. 10.
- CAN. XXI. Sicut ejus, qui volentes in lege justificari, et a gratia exciderunt, etc., lib. 8, cap. 22, n. 5.

VIENNENSE.

In Clement. unica de Summa Trinit. Nos autem attendentes generalem efficaciam mortis Christi, quæ per baptismum applicatur, etc., opinionem secundam, quæ dicit tam parvulis quam adultis in Baptismo gratiam et virtutes conferri, etc., probabiliorem duximus, lib. 6, cap. 3, n. 7; lib. 7, cap. 14, n. 9.

MOGUNTINUM ULTIMUM.

CAP. VII. Cum per Christi meritum, etc., lib. 7, cap. 14, n. 8.

TRIDENTINUM.

- SESS. V, can. 5. Tolli totum id quod veram et propriam rationem peccati habet, etc., lib. 7, cap. 12, n. 8.
- SESS. V, can. 5. Veterem hominem exuentes, et novum, etc., induentes innocentes, etc., lib. 6, cap. 20, n. 18.
- SESS. VI, can. 4. Justificationis impii descriptio insinuatur, ut sit translatio ab eo statu, etc., lib. 7, cap. 11, n. 3, et deinde.
- SESS. VI, cap. 5. Declarat ipsius justificationis exordium in adultis a præveniente gratia sumendum, lib. 7, cap. 8, n. 6 et 7; et lib. 8, cap. 7, n. 3.
- SESS. VI, cap. 6. Disponuntur autem ad ipsam justitiam, dum excitati divina gratia, etc., lib. 8, cap. 12, n. 4 et sequentibus et lib. 11, cap. 7, n. 6.
- SESS. VI, cap. 6. In spem eriguntur fidentes, etc., lib. 8, cap. 1, n. 6.
- SESS. VI, cap. 6. Moventur in Deum credentes vera esse, etc., lib. 8, cap. 16, n. 5.
- SESS. VI, cap. 7. Hanc dispositionem justificatio ipsa consequitur, lib. 7, cap. 8, n. 11 et sequentibus.
- SESS. VI, cap. 7. Per voluntariam susceptionem gratiæ et donorum, lib. 7, cap. 8, n. 22 et 23, et cap. 9, n. 18.

- SESS. VI, cap. 7. Hujus justificationis causæ sunt, finalis quidem, etc., lib. 8, cap. 1, n. 1.
- SESS. VI, cap. 8. Gratis autem justificari ideo dicamur, quia nihil eorum, etc., lib. 7, cap. 14, n. 27, et n. 32 late.
- SESS. VI, cap. 9. Sic quilibet in seipso, suamque propriam infirmitatem, etc., lib. 9, cap. 9, n. 23.
- SESS. VI, cap. 10. Si ergo justificati, etc., euntes de virtute in virtutem renovantur, lib. 9, cap. 2, a n. 4; et cap. 3, num. 16, 17, 18.
- SESS. VI, cap. 13. Quod quidem aliunde haberi non potest, lib. 10, cap. 9, num. 5.
- SESS. VI, cap. 14. Non quidem pro pena æternæ, quæ vel Sacramento, etc., lib. 7, cap. 14, n. 16.
- SESS. VI, cap. 15. Non modo infidelitate, per quam ipsa fides amittitur, sed etiam quocumque alio mortali, lib. 11, cap. 7, n. 9.
- SESS. VI, cap. 16. Hac igitur ratione justificatis hominibus proponenda sunt Apostoli verba: Abundate in omni opere bono, etc., lib. 12, cap. 14, n. 3.
- SESS. VI, cap. 16. Atque adeo bene operantibus usque in finem, etc., usque ad illa verba: ex ipsius Dei promissione, etc., lib. 12, cap. 16, n. 3, et cap. 30, n. 25, usque ad illa verba: Hæc est corona justitiæ.
- SESS. VI, cap. 16. Cumque ille ipse Christus Jesus tanquam caput in membra, et tanquam vitis in palmites in ipsos justificatos jugiter virtutem influat, etc., lib. 12, cap. 9, n. 6.
- SESS. VI, cap. 16. Nihil ipsis justificatis amplius deesse credendum, etc., lib. 9, cap. 3, n. 19.
- SESS. VI, cap. 16. Neque vero illud omitendum, quod licet bonis operibus in sacris litteris, etc., usque ad illa verba: non esse sua mercede cariturum, lib. 12, cap. 5, n. 5.
- SESS. VI, cap. 16. Absit vero, ut Christianus homo in seipso vel confidat, etc., lib. 12, cap. 3, n. 7.
- SESS. VI, can. 22. Si quis dixerit justificatum sine speciali auxilio in justitia perseverare, etc., lib. 10, cap. 4, n. 16.
- SESS. VI, can. 23. Nemo in tota vita, etc., lib. 9, cap. 8, n. 10.
- SESS. VI, can. 28. Si quis dixerit, amissa per peccatum gratia, etc., lib. 11, cap. 5, n. 8.
- SESS. VI, can. 32. Si quis dixerit ipsum justificatum bonis operibus, etc., lib. 12, cap. 25, n. 2.
- SESS. VI, can. 32. Cujus vivum membrum est, etc., lib. 9, cap. 3, n. 19.
- SESS. XIV, cap. 4. Fuit autem quovis tempore ad impetrandam veniam, etc., contritionis motus necessarius, lib. 7, cap. 13, n. 26, late explicatur.
- SESS. XIV, cap. 4. Attritionem donum Dei esse et Spiritus Sancti impulsam, lib. 8, cap. 6, n. 12.

INDEX RERUM

QUÆ IN LIBRIS DE HABITUALI GRATIA CONTINENTUR.

A

ACTUS.

- 1 Actus immanens in subjecto tantum cui inhæret, immediate habitum producit, lib. 8, c. 3, n. 9.
- 2 Actus immanens duplicem rationem formalem includit, unam qualitatis ad objectum, actionis alteram ad terminum, lib. 6, cap. 5, num. 4.
- 3 Actus vitalis sine potentiæ influxu dari nequit, l. 6, cap. 5, num. 11.
- 4 Actus eliciti a voluntate per se et intrinsece sunt voluntarii, lib. 6, cap. 5, num. 14.
- 5 Actus habitum non producit nisi circa idem objectum in quod ipse tendit, lib. 8, c. 14, n. 8.
- 6 Actus idem non potest esse simul formaliter bonus et malus, lib. 12, cap. 4, num. 6. Ex quacumque circumstantia prava totus vitiatur ibidem.
- 7 Ut actus interior sit honestus, non satis est velle bonum, nisi etiam intendatur qua bonum honestum, ibid.
- 8 Actus qui est finis intentio potest alium imperare ejusdem vel diversæ virtutis, ut medium, lib. 12, cap. 11, num. 15.
- 9 Actus virtutis non potest esse medium ad pravum finem, lib. 12, cap. 11, num. 16.
- 10 Quid sit actus internus, quid idem externus, l. 12, cap. 6, num. 4. Internus potest dupliciter eligi ut medium ad finem alterius actus, lib. 12, cap. 11, num. 18.
- 11 Actuum honorum vel malorum multiplicatio non denominat studiosiorem vel vitiosorem, nisi intendatur habitus, lib. 9, cap. 2, num. 15.
- 12 Actus honestus ex sua entitate vendicat quod sit meritorius, non autem quod sit æqualis intensionis cum habitu a quo fit, lib. 9, cap. 3, a num. 20.
- 13 Actus bonus est meritorius secundum totam suam intensionem, esto in hac excedat habitum, lib. 9, cap. 3, num. 22.
- 14 Actus meritorius, vide MERITORIUM ET MERITUM.
- 15 Actus liberi et aliæ res permanentes possunt incipere per ultimum sui esse in ordine ad nostrum tempus, lib. 12, cap. 21, num. 10 et 11. Possunt item desinere per ultimum sui esse, ibid., num. 12.

ACTUS VIRTUTIS PER SE INFUSÆ.

- 1 Actus cujusque virtutis infusæ non procedunt solum ab Spiritu Sancto et habitu infuso, sed etiam a potentia, lib. 6, cap. 3, num. 14.
- Actus virtutis Theologicæ nullos habitus efficiunt, lib. 6, cap. 8, num. 20. Si tamen habitus producerent, duplex ordo Theologalium virtutum admit-

tendus; unus potentiam, alter facilitatem tantum conferens, ibid.

- 3 Actus virtutum moralium per se infusarum meritorii sunt ex intrinseca dignitate sua, lib. 6, cap. 9, num. 7. Acquisitarum vero ex intrinseca ordinatione, ibid.
- 4 Actus per se infusus est supernaturalis, lib. 8, cap. 4, num. 8. Actus per se infusus æque supernaturalis est ac habitus a quo producit, ibid.
- 5 Actus per se infusus, ut connaturaliter fiat, postulat habitum per se infusum, lib. 8, cap. 4, num. 10.
- 6 Actus per se infusi non disponunt ad habitus physice, sed moraliter, ibid., num. 15.
- 7 Actus per se infusi habitus per se infusos intendere non, possunt physice, lib. 8, cap. 4, num. 17.
- 8 Actus voluntatis procedens ex dono Spiritus Sancti essentialiter distinguitur ab eo, qui a virtute infusa efficeretur, lib. 6, cap. 10, num. 2.
- 9 Actus naturales circa materiam virtutum infusarum fieri possunt, lib. 6, cap. 14, num. 16 et 17.
- 10 Tales actus habitus naturales producant, ibid.

ACTUS SUPERNATURALIS.

- 1 Actus supernaturalis quoad substantiam necessario est studiosus seu bonus, lib. 6, cap. 4, num. 4.
- 2 Actus supernaturales quoad substantiam negantes, habitus per se infusos solum propter auctoritatem Scripturæ admittunt, lib. 6, cap. 4, num. 8.
- 3 Actus supernaturales connaturaliter fieri nequeunt sine habitibus per se infusis, lib. 6, cap. 4, n. 10.
- 4 Actus supernaturales habent naturalem habitudinem ad subjecta naturalia, lib. 6, cap. 6, num. 13. Subjecta vero ad illos non nisi obedientialem, ibid.
- 5 Nullus actus etiam ex gratiæ auxilio elicitus, per seipsum, sine speciali Dei misericordia, potest peccatum expellere, lib. 7, cap. 13, a num. 9 usque ad 31.
- 6 Actus supernaturales non solum secundum rationem genericam, sed etiam specificam, fiunt a potentiis, ibid., num. 14.
- 7 Actus cujusque virtutis Theologicæ sunt supernaturales in entitate, ibid., cap. 8, num. 6.
- 8 Omnis actus immanens supernaturalis potest habere principium intrinsecum supernaturale per modum habitus, lib. 6, cap. 10, num. 2.
- 9 Actus et habitus supernaturales mutuo sunt sibi fines, lib. 8, cap. 1, num. 9.
- 10 Actuum supernaturalium productio, creatio non est, lib. 8, cap. 2, num. 12.
- 11 Actuum supernaturalium causæ materiales sunt potentiæ, in quibus fiunt, lib. 8, cap. 2, num. 13.
- 12 Actus supernaturales causæ effective gratiæ sanc-

- tificantis non sunt, lib. 8, cap. 3, num. 9, et cap. 4, num. 2.
- 13 Actus supernaturales habitus supernaturales efficiere nequeunt, lib. 6, cap. 14, num. 2.
- 14 Actus supernaturales naturales habitus non producant, *ibid.*, a num. 4.
- 15 Actus facilitas non est aliquis modus distinctus ab ipso actu, *ibid.*, num. 3. Unde hæc facilitas proveniat, *ibid.*, num. 6.
- 16 Nullus actus supernaturalis nec illorum collectio est per se forma sufficiens natura sua ad reddendum hominem absolute justum, lib. 7, cap. 8, num. 18.
- 17 Actus supernaturalis hominis nec partialis causa justificationis est, lib. 7, cap. 8, num. 31.
- 18 Actus supernaturalis potest dari minor attritione, lib. 7, cap. 24, num. 7.
- 19 Actus supernaturalis non causatur ab habitu qui propter illum infunditur, lib. 8, cap. 12, num. 28.
- 20 Ad actum supernaturalem potest homo elevari per auxilium gratiæ sine ullo habitu, lib. 8, cap. 13, num. 6.
- 21 Actus supernaturalis non potest prodire intensior suo habitu, nisi aliunde adsit auxilium majus quam debeatur habitui, lib. 9, cap. 3, num. 22.

ADAMUS.

- 1 Adamus fuit in gratia creatus, vel saltem ante lapsum illam habuit, lib. 7, cap. 23, num. 5.
- 2 Adamus non solum sibi, sed etiam posteris adultis et parvulis justitiam, non tantum imputativam et quæ per solos actus haberi potest, sed permanentem inhærentem perdidit, lib. 6, cap. 3, num. 18.
- 3 Adamus ita ex sola Dei lege et pacto caput posteritatis est constitutus, ut ratione illius omnes in illo peccaverint, lib. 12, cap. 18, num. 13.
- 4 Hoc pactum habuit efficaciam ex sola voluntate Dei, neque ut filii contraherent originale, opus erat Adamum illius pacti habere notitiam, *ibid.*
- 5 Adamus an peccando amiserit fidem? lib. 11, c. 5, num. 26.
- 6 Adamus ad infusionem gratiæ per aliquem actum se disposuisse probabilius est, lib. 8, cap. 6, n. 3.

ADULTUS.

- 1 Adultis gratia permanens confertur qua justificantur, lib. 6, cap. 3, n. 7, et lib. 7, cap. 8, n. 8 et 9.
- Adulti cum sola attritione baptizati justificantur per habituales gratiæ infusionem, *ibid.*, num. 8.
- 2 Adulti originale peccatum tantum habentes ab illo per gratiam habituales liberantur, supposita sufficienti voluntatis dispositione, quæ poenitiæ actus non sit, lib. 7, cap. 17, num. 4, et cap. 21, n. 1.
- 3 Adultus in amentiam lapsus per baptismum vel poenitentiam justificari potest, si ante amentiam contritionem concepit sacramentaque postulavit, lib. 7, cap. 17, num. 7.
- 4 Adulti possent ab originali liberari de potentia Dei absoluta, sine ullo ipsorum actu, vel in sacramento, vel extra illud, gratia tantum a Deo infusa, lib. 7, cap. 21, num. 2.
- 5 Adultos peccatum habentes per aliquem actum liberum ad justificationem disponi oportere de fide est, lib. 8, cap. 6, a num. 6, usque ad 9.
- 6 Adultis habitus Deus non infundit, nisi per proprias dispositiones præparentur ad illos, lib. 8, cap. 12, num. 32.
- 7 Adultus extra sacramentum justificatus bene po-

test gloriam consequi sine merito illius de condigno, lib. 8, cap. 13, num. 7.

AMICITIA

- 1 Amicitia duo includit, amare et amari, lib. 6, c. 13, num. 2.
- 2 Amicitia non nisi inter æquales datur, *ibid.* Non tamen semper requirit absolutam æqualitatem, lib. 7, cap. 1, num. 32. Ad amicitiam excellentiæ quid sufficiat, *ibid.*

AMOR.

- 1 Amor in Deo est actus immanens, lib. 6, cap. 1, num. 13. Est prior secundum durationem effectione alicujus boni in objecto amato, *ibid.* Est æternus, effectio autem temporalis, *ibid.*
- 2 Amor in Deo et bonum conferendum creaturæ sunt simul secundum coexistentiam æternitatis, *ibid.*
- 3 Amor Dei efficax, sive conditionatus, in re amata bonum non ponit; ponendum, si conditio impleatur, *ibid.* Amor Dei gratuitus includit habitudinem ad donum supernaturale dandum pro tali tempore, *ibid.*, num. 15.
- 4 Amor Dei gratuitus a pure naturali, in quo distinguatur, *ibid.* Per amorem naturalem confert Deus esse naturale, per gratuitum esse gratiæ, *ib.*, n. 16.
- 5 Respectu subjecti dicitur amor benevolentia; respectu gratiæ, concupiscentia, *ibid.* Est prior natura si in se consideretur gratiæ conferenda: non ita, si cum habitudine ad personam tali tempore dilectam intelligatur, *ibid.*, num. 17.
- 6 Non potest intelligi Dei dilectio sine habitudine ad aliquod donum aliquando conferendum, nec sine proposito dandi illud, *ibid.*, n. 18, et c. 13, n. 2.
- 7 Amor viæ, etiam supernaturalis, actus liber est, lib. 6, cap. 5, num. 13. Non est liber per ordinem ad principium passivum, *ibid.* Liber tamen est per ordinem ad voluntatem, non ad habitum charitatis, lib. 6, cap. 5, num. 13.
- 8 Potest Deus acceptare hominem ad suum amorem sine gratia inhærente de potentia absoluta, non tamen de ordinaria, lib. 6, cap. 1, num. 18.
- 9 Esset tamen hic amor diversus ab eo quo de facto diligit justos, *ibid.*
- 10 Diceretur tunc Deus non positive amans, sed deponens odium, *ibid.*
- 11 Potest Deus de potentia absoluta non amare amantem se, lib. 7, cap. 4, num. 4.
- 12 Amor in beatis licet non sit liber, est tamen voluntarius, lib. 6, cap. 15, num. 13.
- 13 Amor sive naturalis, sive supernaturalis, est essentialiter voluntarius, *ibid.* num., 14, et cap. 7, num. 9. Talis non foret, nisi fieret a voluntate, lib. 6, cap. 5, num. 14. Ab alio amore non imperatur, sed seipso spontanea fit, *ibid.*
- 14 Actus amoris excellentior est prophetica cognitione, lib. 6, cap. 6, num. 7.
- 15 Amor amicum constituit, non filium, lib. 6, cap. 12, num. 10.
- 16 Amor Dei ut finis supernaturalis, si sit acquisitus, non potest esse super omnia simpliciter, lib. 6, cap. 8, num. 6.
- 17 Actus amoris vel contritionis non expellit formaliter peccatum, lib. 8, cap. 8, num. 18, sed sunt dispositiones ad formam justificantem, *ibid.*, num. 19, et num. 31. Si formaliter justificarent, superflua foret gratia habitualis, *ibid.*, a num. 19 usque ad 22.

- 18 Actus amoris et contritionis præcedunt necessario gratiæ habitualis infusionem, lib. 7, cap. 8, num. 26. Subsequuntur gratiam excitantem, *ibid.*
- 19 Actus amoris Dei super omnia excluditur per peccatum veniale, lib. 7, cap. 8, num. 27 et 28.
- 20 Amor Dei super omnia in statu puræ naturæ dari posset, lib. 7, cap. 22, num. 15. Ad eliciendum hunc amorem sufficeret auxilium in ordine naturali proportionatum, *ibid.*
- 21 Actus amoris liber de se non est permanens, lib. 7, cap. 8, num. 29. Beatificus vero perpetuus est, *ibid.*
- 22 Actus primus amoris et poenitiæ non causatur effective ab habitibus harum virtutum, lib. 8, cap. 12, num. 31.
- 23 Qualis actus amoris Dei sit medium necessarium ad salutem, lib. 8, cap. 20, num. 13.
- 24 Formalis amor Dei est distinctus realiter ab odio peccati, *ibid.*
- 25 Licet amor Dei sit prior odio peccati, non repugnat dari prius odium peccati, *ibid.*, num. 14.
- 26 Amor in benefactorem duplex esse potest, lib. 8, cap. 10, num. 11.
- 27 Amor concupiscentiæ, seu mercenarius, est duplex, lib. 12, cap. 12, num. 6. Mercenarius frequentius usurpatur pro amore vitioso, *ibid.*

ANGELUS.

- 1 Angelis sanctis gratiæ donum permanens collatum fuit, in via inchoatum, in patria modo perfectum, lib. 6, cap. 3, num. 18. Quid de malis Angelis dicendum, *ibid.*
- 2 Angelos se deposuisse per suos actus ad primam gratiam sanctificantem probabilius est, lib. 8, cap. 6, num. 3, et l. 12, cap. 14, num. 13.
- 3 Angelorum via post instans creationis altero tantum momento duravit, lib. 12, cap. 15, num. 14.
- 4 Angeli in via, quamvis brevissima, egerunt auxiliis ad perseverandum. Et cur? l. 10, c. 9, n. 8.
- 5 Angelorum perseverantia qua indigebat gratia? lib. 10, cap. 9, a num. 5.
- 6 Angelus in pura natura gratus esset Deo, non tamen amicus, lib. 7, cap. 1, num. 2.

ANIMA.

- 1 Anima rationalis nullam habet potentiam naturalem passivam ad recipiendos habitus gratiæ, sive alios per se infusos, lib. 6, cap. 6, num. 10. Nec item activam etiam partialem ad actus supernaturales efficiendos, *ibid.*
- 2 Anima concurrens effective cum potentiis ad actus vitales, lib. 16, cap. 13, num. 14. Elevatur a gratia sanctificante in se recepta ut in supernaturales influat, *ibid.*
- 3 Anima rationalis de se est acceptabilis ad beatitudinem naturalem, lib. 7, cap. 3, num. 10.
- 4 Anima Christi fuit sanctificata intrinsece per unionem ad Verbum, lib. 7, cap. 3, num. 8. Et prius per illam quam per gratiam accidentalem, *ibid.* num. 10.
- 5 Anima rationalis distinctis actionibus creatur et unitur, lib. 7, cap. 2, num. 6.

ATTRITIO ET ATTRITUS.

- 1 Actum attritionis vel contritionis in sacramento poenitiæ efficere ut instrumentum gratiam sanctificantem, probabile est, lib. 8, cap. 4, num. 1.
- 2 Attritio, vide MERITUM DE CONDIGNO, ET DE CONGRUO.

X.

- 3 Attritus vel contritus, Baptismum recipiens, vel cogitatione distractus, vel dormiens, vel in amentiam lapsus, effectum sacramenti consequitur, lib. 6, cap. 3, num. 8 et 9.

AUGERE ET AUGMENTUM.

- 1 Augeri gratiam qui negaverint, lib. 9, cap. 1, num. 2 et 3. Et refutantur, a n. 5.
- 2 Augetur gratia ex opere operato, etiam in utentibus ratione, lib. 9, cap. 1, num. 10.
- 3 Augetur gratia ex opere operantis, quamvis actus supernaturales non producant habitus, lib. 9, cap. 1, num. 12.
- 4 Augeri gratiam et habitus virtutum per actus bonos late ostenditur, lib. 9, cap. 2, a num. 4. Non formaliter, quasi ipsi actus multiplicati sit ipsa major sanctitas, *ibidem*, a num. 8, sed effective moraliter, idque variis modis, num. 12.
- 5 Augmentum gratiæ in substantia animæ non fit per opera naturalis ordinis, lib. 9, cap. 3, num. 1.
- 6 Augmentum gratiæ semper contingit justis adultis de condigno, lib. 9, cap. 3, num. 2. Non fit juxta proportionem physicam operum, *ibid.*, a num. 23, usque ad 25.
- 7 Augeri gratiam per actus remissos late ostenditur, lib. 9, cap. 3, a num. 18.
- 8 Augmentum gratiæ vel charitatis in instanti glorificationis non potest tunc contingere ex dispositione recipientis, lib. 9, cap. 3, a num. 10.
- 9 Augeri gratiam non est eadem jam habitans novo titulo mereri, lib. 9, cap. 3, num. 16.
- 10 Augmentum gratiæ dandum tandem aliquando probatur, lib. 9, cap. 3, num. 23 et 24. Id vero datur statim ac ponitur meritum, a num. 25, usque ad 33. Etiam si meritum sit alterius virtutis a charitate, *ibid.*, num. 37. Augmentum gratiæ, vide GRATIA, num. 17.

AUXILIUM.

- 1 Auxilii supernaturalis carentia per peccatum incurra, poena est, non culpa, lib. 7, cap. 14, num. 30.
- 2 Auxilia sufficientia ad conservandam gratiam dantur omnibus justis de lege ordinaria; non tamen omnia sunt debita eorum gratiæ, lib. 10, cap. 2, num. 11. Sed debita meritis Christi ad hoc applicatis, lib. 10, cap. 3, num. 10.
- 3 Deus auxilia sine termino intensa, ut homines sine termino in gratia proficiant, non præparavit, lib. 9, cap. 6, num. 13.
- 4 Auxilium ad perseverandum tam in bono morali quam supernaturali, multo majus est quam ad unum vel alterum opus, lib. 10, cap. 2, num. 16.
- 5 Auxilium speciale dupliciter sumitur, lib. 10, cap. 2, num. 6. Sumitur etiam tripliciter, lib. 9, cap. 8, num. 11.
- 6 Auxilium speciale quodnam requiratur ad conservandam diu gratiam, lib. 10, cap. 2, num. 8.
- 7 Auxilium speciale proprie non requiritur ad singula opera supernaturalia justorum, lib. 10, cap. 2, num. 12.
- 8 Auxilia quoque comprehendunt Patres nomine gratiæ justificantis, lib. 10, cap. 3, num. 3.

B

- 1 Baius negavit ad meritum de condigno vitæ æternæ necessariam esse gratiam habituales in operante, lib. 12, cap. 14, num. 1.

BAPTISMUS.

- 1 Baptismus gratiam confert permanentem, lib. 6, cap. 1, num. 6, et cap. 3, num. 7.
- 2 Baptismus virtute sacramenti gratiam actualem non causat, sed habitualement, ut Christi instrumentum, lib. 6, cap. 3, num. 7.
- 3 Baptismus in re vel in voto necessarius est ad peccati remissionem et gratiæ assecutionem, lib. 6, cap. 13, num. 12.
- 4 Ponenti obicem gratiæ confertur in baptismo habitus fidei et spei, lib. 8, cap. 23, num. 13.

BEATITUDO ET BEATUS.

- 1 Beatitudo naturalis hæreditatis nomen non meretur, lib. 7, cap. 2, num. 7.
- 2 Beatitudo supernaturalis est causa finalis gratiæ, sive nostræ justificationis, lib. 8, cap. 1, num. 7. Est item finis maxime proprius et quasi intrinsecus gratiæ. ibid. Potest etiam dici finis immediatus gratiæ, ibid., num. 8.
- 3 Beatitudo est finis communis, et in suo genere ultimus habitus qui sub gratia comprehenduntur, lib. 8, cap. 1, num. 7. Item omnium donorum supernaturalium, num. 8.
- 4 Potest Deus de potentia absoluta Angelum beatitudinis capacem efficere, et statuere illam nunquam dare, lib. 7, cap. 4, num. 5.
- 5 Si Beatus de potentia absoluta gratia habituali seu forma sanctificantis spoliaretur, vel ad beatitudinem sine illa assumeretur, proprie justus non diceretur, lib. 7, cap. 8, num. 19.
- 6 Unus beatus inferior in gloria essentiali, alium sibi superiorem potest excedere in dono seu merito gloriæ accidentalis, lib. 12, cap. 29, num. 13.

BONUM.

- 1 Bonum apparens amari potest ab hominibus, a Deo non nisi verum, lib. 6, cap. 1, num. 11.
- 2 Vide ACTUS.

C

CATECHUMENUS.

- 1 Catechumeno perfecte contrito, in voto baptismi, antequam illum recipiat, gratia permanens confertur, lib. 6, cap. 3, num. 12.
- 2 Catechumeno credenti ante baptismum, licet non sit vere pœnitens, infunditur habitus fidei, lib. 8, cap. 23, num. 14.

CAUSA.

- 1 Causa superior dependere etiam dicitur ab inferiore, lib. 10, cap. 7, num. 11. Quamvis illa sit prima, num. 12.
- 2 Causa dispositiva est distincta a formali respectu ejusdem effectus, lib. 7, cap. 8, num. 19.
- 3 Causa formalis subjecto applicata necessario illi suum effectum communicat, lib. 8, cap. 8, num. 20.
- 4 Si una causa formalis aliam secum in eodem subjecto compatiatur, nec illius introductionem impedit, ejus effectum formalem et positivum impedire nequit, lib. 7, cap. 8, num. 20. Discrimen quoad hoc inter causam efficientem et formalem, ibid.
- 5 Causa dispositiva requirit realem existentiam, lib. 8, cap. 12, num. 29 et 30.
- 6 Causalitas potentiæ instrumentalis actioni vitali et liberæ non repugnat, lib. 6, cap. 6, num. 8.

CERTITUDO ET CERTUS.

- 1 Certam facere vocationem quomodo verum sit, lib. 9, cap. 9, num. 19.
- 2 Certitudo quid et ubi sit, ejusque fundamentum, lib. 9, cap. 9, num. 2.
- 3 Certitudo propria non solum excludit suspensionem actus, sed etiam formidinem, saltem actualem, ibid.
- 4 Certitudinem cum evidentia de nostra justitia nec ipsi hæretici ponunt, lib. 9, cap. 9, num. 3.
- 5 Certitudo solum ex parte subjecti cum inevidentia, temeraria est; ex parte vero rei est vera et prudens, eodem num. 3.
- 6 Certitudo obscura prudens triplex: divina, Theologica, moralis, lib. 9, cap. 9, num. 4.
- 7 Certitudinis fidei et Theologiæ comparatio, lib. 9, cap. 10, num. 1.
- 8 Certitudinem de gratia necessariam esse ac sufficere putant hæretici, lib. 6, cap. 9, num. 5. Impugnantur, a num. 13.
- 9 Certitudo de justificatione adepta aliter ab hæreticis, aliter a quibusdam Catholicis ponitur, lib. 9, cap. 9, a num. 6, usque ad 8, et num. 23.
- 10 Certitudini fidei de propria gratia posse subesse falsum fatetur Catherinus, lib. 9, cap. 9, num. 8, et cap. 10, num. 2.
- 11 Certitudine infallibili scire non possumus nostram justificationem citra revelationem, l. 9, c. 9, a n. 18.
- 12 Certitudinis moralis gradus varii, l. 9, c. 11, n. 2.
- 13 Certitudo moralis, imo et probabile iudicium de impletione præceptorum, sufficit ad pacem animi, et ad accedendum ad Sacramenta, l. 9, c. 9, n. 30.
- 14 Certitudo ex dono sapientiæ orta minor est certitudine fidei divinæ, lib. 9, cap. 9, num. 31.
- 15 Certitudine Theologica, nempe ex una propositione de fide, et altera evidente, scire nos posse nostram justificationem, qui putent, l. 9, c. 10, a n. 2. Oppositum tamen probatur, a n. 6.
- 16 Nec certitudo gratiæ adeptæ per Sacramentum, imo nec valoris Sacramenti, dari potest citra revelationem, lib. 9, cap. 10, num. 9 et 10. Multoque minus certitudo augmenti gratiæ, ibid., num. 14.
- 17 Certitudo gratiæ non sumitur ex nescientia peccati mortalis, lib. 9, cap. 10, num. 12. Nec ex longa præsertione a mortali, ibid., num. 13.
- 18 Certitudinem morale habere justus aliquis potest de sua gratia, lib. 9, cap. 11, num. 4. Probabile vero iudicium omnes possunt habere; imo tenentur cum ad sacramenta vivorum accedunt, ibid., num. 3. Illi certitudini an possit subesse falsum, num. 9. An saltem omnem formidinem excludat? num. 10. An tanta esse valeat quanta hujus propositionis: Roma est. An quanta harum propositionum: Ego sum baptizatus rite, vel: Ordinatus, vel: Illa hostia est consecrata? ibid., num. 12 et 13. An tanta quæ possit jurari, num. 14.
- 19 Certitudinis de gratia adeptæ et de perseverantia futura, ac de prædestinatione propria comparatio, lib. 9, cap. 11, num. 15.
- 20 Certitudo quod fidem habeas, quanta esse possit, vide FIDES, num. 34.
- 21 Certitudo de habitu fidei major aliquando quam de actu; aliquando e contra, l. 9, c. 12, n. 16.
- 22 Certitudo quod habeas spem, vide SPES.

CHARACTER.

- 1 Character est qualitas per se infusa, non tamen operativa, l. 6, c. 4, n. 7, et c. 12, n. 5; et l. 7, c. 1, n. 38.

- 2 Character potest inter dona justitiæ et gratiæ computari; sine illo tamen potest dari perfecta justitia, lib. 6, cap. 4, num. 7.
- 3 Character non est dispositio ad gratiam habitualement, lib. 8, cap. 5, num. 8.

CHARITAS.

- 1 Caritas ex natura sua non constituit hæredem neque filium, sed solum formaliter amantem, l. 7, c. 2, n. 5.
- 2 Caritas est participatio divinæ naturæ, ut volitiva est, ibid., num. 5.
- 3 Caritas non est præstantissima forma supernaturalium, ibid., n. 9. Charitatis habitus non est sufficiens forma justificationis, et consequenter nec principalis, lib. 7, cap. 8, n. 8.
- 4 Caritas habitualis non est forma perfecte et integre justificans, lib. 7, cap. 9, n. 10 et 11. Charitatem cum gratia complere justificantem formam est probabile, n. 9 et 12.
- 5 Sola Caritas, etiam supposita fide et spe, homines sufficienter non disponit ad finem supernaturalem, lib. 7, cap. 9, n. 10.
- 6 Caritas non potest elicere actus aliarum virtutum, ibidem. Ut earum actus imperet, non opus est illos contineat eminenter, ibid.
- 7 Charitatis actus non habet vim effectivam efficiendi habitum, sive dispositionem supernaturalem, l. 7, cap. 15, n. 6.
- 8 Charitatis habitus gratiam consequitur, lib. 7, cap. 16, n. 8. Est posterior peccati remissione, ibid. Non est formaliter liber, sed dominative, lib. 6, cap. 5, n. 13.
- 9 Caritas non est prima forma cui cæteræ virtutes debeantur, lib. 6, cap. 12, n. 7. In patria minus principalis est lumine gloriæ, ibid. Formaliter peccatum non expellit, num. 9, et lib. 7, cap. 16, n. 8. Dispositive tamen illud tollit, lib. 6, cap. 13, n. 4 et 6.
- 10 Charitati gloria non respondet, lib. 6, cap. 12, n. 10. Sine gratia non est perfecta justitia, cap. 13, n. 7 et 16.
- 11 Caritas est participatio divini amoris, lib. 6, cap. 13, n. 8.
- 12 Si charitatis habitus sine gratia infunderetur, opera ab illa procedentia non essent meritoria de condigno, eo modo quo nunc sunt, lib. 6, cap. 13, n. 17. Si hic ordo mutaretur, sufficerent ad aliquod meritum de condigno, ibid.
- 13 Caritas. Vide verbum CONTRITO.
- 14 Habitus charitatis tanquam proprietas a gratia nascitur, lib. 7, cap. 9, n. 14.
- 15 Caritas super omnia dicitur inchoata et incipientium respectu ad charitatem proficientium et perfectorum, lib. 8, cap. 20, n. 4.
- 16 Caritas non continetur in alia virtute tanquam in efficiente æquivoco, moraliter vero continetur, ib., n. 18. Non est ad impetrandam necessaria, illius habitus de potentia absoluta potest in homine mortaliter peccante conservari, lib. 7, cap. 19, a n. 14, usque ad 18.
- 17 Ab eodem habitu charitatis possunt elici actus, quorum unus alio sit perfectior, lib. 12, cap. 11, n. 13.
- 18 Caritas quo sensu dicatur prior virtutibus moralibus, lib. 8, cap. 24, n. 18.
- 19 Caritas a gratia distinguitur. Vide GRATIA, n. 22.
- 20 Caritas etiam distincta realiter a gratia per quod-

- vis mortale admittitur, lib. 11, cap. 3, n. 9. Quam dispositionem petat. Vide DISPOSITIO NECESSARIA. Charitatis distinctio in esse qualitatis vel charitatis. Vide GRATIÆ DISTINCTIO.
- 21 Habitus charitatis meritorie sive dispositive augeatur per ipsius actus, lib. 6, cap. 14, n. 15.

CHRISTUS.

- 1 Christi merita. Vide MERITUM.
- Christi merita non applicantur hominibus per extrinsecam denominationem aut imputationem, sed per gratiam inhærentem, lib. 6, cap. 3, n. 6.
- 2 Christi meritum tam adultis quam parvulis per baptismum applicatur, lib. 6, cap. 3, n. 7.
- 3 Christus Dominus multis modis est causa, ut Deo gratissimus, lib. 7, cap. 1, n. 34. Justificationis nostræ efficiens, finalis, exemplaris et meritoria causa est, ibidem. Non est dicendus intrinseca causa, ibidem. Non diceretur frustra mortuus, licet ejus merita et gratia homines intrinsece non sanctificarent, lib. 7, cap. 5, num. 8. Christus fuit necessaria causa meritoria nostra justificationis, lib. 7, cap. 7, n. 28.
- 4 Christus ob remissionem peccatorum principaliter mortuus est, principaliter tamen venit ut homines filios Dei faceret, lib. 7, cap. 14, n. 21. Illius opera ut satisfactoria principaliter ad remissionem peccatorum fuere ordinata; ut meritoria vero ad vitam gratiæ et gloriæ consequendam offerebantur, ibid.
- 5 Christi merita pluries et diversimode nobis applicantur, lib. 7, cap. 11, n. 26.
- 6 Christus gratior est Deo propter unionem hypostaticam, quam propter gratiam creatam, lib. 7, cap. 20, num. 33. Supposita hac unione, nec de potentia absoluta potuit gratus non esse Deo, ibid. Illius impeccabilitas a gratia unionis orta fuit, ibid.
- 7 Christus per primum actum beatitudinem mereatur, si beatus ante illum non esset, lib. 7, cap. 14, n. 13.
- 8 Christus adhuc in propria pro nobis Patrem orat, lib. 12, cap. 34, num. 9.

COGITATIO.

- 1 Cogitationem malam speculativam, id est, non suadentem, evitare possumus absque auxilio speciali. Esse tamen non suadentem ex speciali Dei protectione provenit, lib. 10, cap. 4, num. 9.

COGNITIO.

- 1 Cognitio actuum supernaturalium in hac vita imperfecta est et naturalis, lib. 6, cap. 14, num. 13.

CONCUPISCENTIA.

- 1 Concupiscentiæ motus non omnes sunt peccata. Vide FOMES.

CONCURSUS.

- 1 Concursus ex parte Dei ad peccati expulsionem necessarius, qualis sit, lib. 7, cap. 12, num. 14.
- 2 Concursus habitus infusi et potentiæ in actus supernaturalis in se simplex est, virtute vero multiplex, lib. 6, cap. 6, num. 7. Respectu habitus est connaturalis simpliciter; respectu potentiæ, non ita; aliquo tamen modo, etiam respectu illius connaturalis dici potest, ibid.